

Instytut Pamięci Narodowej - Katowice

<https://katowice.ipn.gov.pl/pl3/aktualnosci/169675,IPN-podczas-XXXI-Krajowej-Wystawy-Rolniczej-Czestochowa-3-4-wrzesnia-2022.html>
19.05.2024, 16:46

IPN podczas XXXI Krajowej Wystawy Rolniczej - Częstochowa, 3-4 września 2022

Instytut Pamięci Narodowej

na Krajowej Wystawie
Rolniczej w Częstochowie

3-4.09.2022 r.

STOISKO K

Instytut Pamięci Narodowej

na Krajowej Wystawie
Rolniczej w Częstochowie

3-4.09.2022 r.

STOISKO K

W dniach 3-4 września 2022 r. Instytut Pamięci Narodowej wziął udział w XXXI Krajowej Wystawie Rolniczej towarzyszącej Ogólnopolskim Dożynkom Jasnogórskim nawiązującym do 40-lecia Duszpasterstwa Rolników i 40-lecia pierwszej pielgrzymki NSZZ Rolników Indywidualnych „Solidarność”. Wydarzenie rozpoczęło się 3 września, w otwarciu wziął udział dr Mateusz Szpytma, wiceprezes Instytutu Pamięci Narodowej.

- Instytut Pamięci Narodowej chce pokazać na tej XXXI Krajowej Wystawie Rolniczej jak polscy chłopi bronili naszej Ojczyzny. To nie tylko powstanie kościuszkowskie, wojna przeciwko bolszewikom w 1920 roku, to nie tylko wspieranie podziemia w czasie II wojny światowej, Bataliony Chłopskie, Armia Krajowa, później żołnierze wyklęci, ale to przede wszystkim ten wielki ruch Solidarności: wiejskiej, rolniczej, Solidarności Rolników Indywidualnych -

mówił podczas inauguracji wiceprezes IPN dr Mateusz Szpytma, zachęcając do obejrzenia wystawy plenerowej IPN „[Tu rodziła się Solidarność Rolników](#)”, prezentowanej podczas wydarzenia oraz zapoznania się z wieloma publikacjami Instytutu, prezentowanymi na stoisku Wydawnictwa IPN.

- Historia się nie kończy, historia jest wciąż żywa. Proszę o to, aby polska wieś stała na straży nie tylko bezpieczeństwa żywnościowego, ale także w każdej chwili była do dyspozycji, jeśli chodzi o kwestie obrony - o to o co zawsze walczyła, co było zawsze jej fundamentem

- zaapelował wiceprezes IPN.

Organizatorem wydarzenia był Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Częstochowie. Prezes IPN dr Karol Nawrocki był w składzie Komitetu Honorowego KWR.

Partnerem organizacyjnym Instytutu Pamięci Narodowej był Narodowy Instytut Kultury i Dziedzictwa Wsi.

W sobotnie popołudnie Henryk Kowalczyk, wiceprezes Rady Ministrów RP oraz oficjalne delegacje złożyli kwiaty pod Epitafium Smoleńskim na Jasnej Górze. Następnie podczas konferencji w auli Jana Pawła II dr Mateusz Szpytma, zastępca prezesa IPN wygłosił wykład dotyczący działalności opozycyjnej na wsi. W trakcie uroczystości wręczono okolicznościowe medale i odznaczenia.

Wśród prezentujących się instytucji rządowych, agencji rolniczych i instytucji państwowych został przedstawiony dorobek IPN poświęcony historii polskiej wsi. W ramach wspólnego stoiska prowadzonego z Narodowym Instytutem Kultury i Dziedzictwa Wsi została zaprezentowana wystawa plenerowa IPN pt. „[Tu rodziła się Solidarność Rolników](#)”, a na stoisku zorganizowanym przez Wydawnictwo IPN można było nabyć najnowsze publikacje Instytutu. Odbyły się spotkania autorskie z: dr. Bartłomiejem Noszczakiem (IPN Warszawa), autorem książki „[Ze wsi do miasta. Polskie Stronnictwo Ludowe w Warszawie 1945-1947-1949](#)” oraz z dr. Michałem Wenklarem (IPN Kraków) i dr hab. Cecylią Kutą, autorami publikacji „[O wolną wieś i wolną Polskę. Ogólnopolski Komitet Oporu Rolników i niezależna działalność środowisk chłopskich w latach 1982-1989](#)”.

Odział IPN w Katowicach zaprezentował w ramach stoiska IPN działalność instytucji w sferze edukacji. W trakcie odbywających się targów pracownicy IPN zaprezentowali między innymi model kartonowy samolotu RWD-6 oraz opowiadali o życiu legendarnego duetu lotniczego Franciszka Żwirki i Stanisława Wigury. Uczestnicy wydarzenia zapoznali się także z infografiką pt. "Województwo śląskie w II RP" i otrzymali plakaty z serii "Bohaterowie powstań śląskich" oraz "Żołnierze podziemia niepodległościowego".

Wystawa „Tu rodziła się Solidarność Rolników”

Chłopski opór przeciwko komunistycznym rządóm, wyrażający się poparciem dla Polskiego Stronnictwa Ludowego w latach 1945-1947 i sprzeciwem wobec kolektywizacji, w wyniku którego PRL była jedynym państwem w sowieckim bloku, w którym nie udało się jej przeprowadzić - stanowił istotny, choć głośno niewyrażony - element tradycji polskiej wsi. Wspieranie przez rządy PZPR niewydolnej własności państwowej i „spółdzielczej”, liczne absurdalności gospodarcze i administracyjne uderzały w interesy rolników, w rękach których było 80 procent ziemi. Niezadowolenie powiększył jeszcze kryzys gospodarczy drugiej połowy lat 70 - tych XX wieku.

W takiej atmosferze narodziły się pierwsze inicjatywy opozycyjne na wsi. Na Lubelszczyźnie, Rzeszowszczyźnie i Ziemi Grójeckiej utworzono Komitety Samoobrony Ziemi Chłopskiej, powstał też Tymczasowy Komitet Niezależnego Związku Zawodowego Rolników i Ośrodek Myśli Ludowej. Poparcia rolniczemu strajkowi udzieliła NSZZ

„Solidarność” oraz Kościół. Władze zostały zmuszone do rozmów i 19 lutego 1981 r. podpisano porozumienie w Rzeszowie, a 20 lutego w Ustrzykach Dolnych. Były one dla wsi odpowiednikiem Porozumień Sierpniowych 1980 r.

Chłopskie postulaty obejmowały całokształt życia na wsi, m.in. swobodę gospodarki ziemią, odsunięcie PZPR i ZSL od wpływu na decyzje administracyjne, naukę religii i wolność praktyk religijnych, nieutrudnianie budowy świątyń, a także odkłamanie historii.

Założeniem wystawy przygotowanej przez IPN było ukazanie, że „Solidarność” rolnicza to bohater zbiorowy, odgrywający ważną rolę w zmaganiach o wolną Polskę.

Wystawa prezentuje w ujęciu ogólnopolskim oraz regionalnym odrodzenie ruchu chłopskiego, a także przełomowe strajki rolników w Ustrzykach Dolnych i Rzeszowie, które otworzyły drogę do późniejszej rejestracji związku. Na terenie obecnego województwa śląskiego impuls do powstania niezależnych rolniczych inicjatyw związkowych dało dynamiczne tworzenie się struktur NSZZ „Solidarność”. Nie były one silne i kształtowały się w cieniu pracowniczej „Solidarności”, dominującej na tym zurbanizowanym i uprzemysłowionym terenie.

**Program na stoisku K
przygotowany przez Instytut Pamięi Narodowej oraz Narodowy Instytut Kultury
i Dziedzictwa Wsi**

Sobota - 3 września 2022

9:00 – otwarcie stoiska, otwarcie wystawy IPN dla zwiedzających

9:00 – 9:50 – zespół ludowy

10:00 – 11:00 – prezentacja materiałów IPN i warsztaty IPN dla rodzin

11:05 – 12:05 – **spotkanie autorskie IPN - dr Bartłomiej Noszczak (IPN Warszawa) z książką [Ze wsi do miasta. Polskie Stronnictwo Ludowe w Warszawie 1945-1947-1949](#)**

12:20 – 13:50 – warsztaty Narodowego Instytutu Kultury i Dziedzictwa Wsi

14:00 – 14:50 – zespół ludowy

14:55- 15:50 – **spotkanie autorskie IPN - dr hab. Cecylia Kuta (IPN Kraków), z książką [O wolną wieś i wolną Polskę. Ogólnopolski Komitet Oporu Rolników i niezależna działalność środowisk chłopskich w latach 1982-1989](#)**

16:00 – 16:20 – obrzęd ośpiewania wieńca dożynkowego

16:25 – 17:25 – prezentacja materiałów IPN i warsztaty IPN dla rodzin

17:35 – zamknięcie stoiska

Przez cały dzień możliwość zwiedzania wystawy *Tu rodziła się Solidarność Rolników* z kuratorem OBEN

Niedziela - 4 września 2022

11:00 – otwarcie stoiska

11:00 – 12:00 – prezentacja materiałów IPN i warsztaty IPN dla rodzin

12:10 – 13:00 – zespół ludowy

13:05 – 14:05 – **spotkanie autorskie IPN - dr Michał Wenklar (IPN Kraków) z książką [O wolną wieś i wolną Polskę. Ogólnopolski Komitet Oporu Rolników i niezależna działalność środowisk chłopskich w latach 1982-1989](#)**

14:20 – 15:50 – warsztaty Narodowego Instytutu Kultury i Dziedzictwa Wsi

16:00 – 17:00 – prezentacja materiałów IPN i warsztaty IPN dla rodzin

17:10 – zamknięcie stoiska

PLIKI DO POBRANIA

[Ulotka Biura Wydawnictw IPN. \(pdf, 2.75 MB\) 31.08.2022 10:00](#)

[IPN podczas XXXI Krajowej Wystawy Rolniczej – Częstochowa, 3–4 września 2022 \(program\). \(pdf, 447.98 KB\) 31.08.2022 10:00](#)